

De mens heeft geen ziel

Dit lijkt nogal een botte uitspraak. Hieronder wil ik dan ook wat duidelijkheid geven over wat ik bedoel.

Het woord 'nèfesh', dat vaak met 'ziel' vertaald wordt, komt in Tenach meer dan 700 keer voor. Prof. Palache noemde het destijds een voorbeeld van polysemie. Dat is een woord dat een variëteit aan betekenissen omvat. Het wordt dan ook op verschillende manieren vertaald, afhankelijk dat de context: zelf, leven, persoon, wezen, gemoed, aard, begeerte, verlangen, adem, geur, levenskracht, verkwikking, genegenheid. Ja, het kan zelfs 'lijk' beteken. Op verschillende plaatsen (vooral in Leviticus 17) wordt gezegd dat de nèfesh in het bloed is.

Andere woorden die qua betekenis enige verwantschap met 'nèfesh' hebben zijn: 'roeach' (wind/geest) en 'neshamah' ('adem', 'lucht').

Het werkwoord 'nafash', waar 'nèfesh' van afgeleid is, betekent 'adem scheppen', 'op adem komen'. Ook in andere Semitisch talen als het Arabisch, Syrisch en Assyrisch komt dit woord voor in dezelfde betekenis.

Ook verwante woorden met dezelfde letters of woorden met twee dezelfde letters als 'nèfesh' in het Hebreeuws wijzen in deze richting. Zo wordt in de concordantie van Mandelkern en in het woordenboek van Gesenius gewezen op de overeenkomst tussen de woorden 'nashaf', 'blazen', 'nashab', blazen, waaien, en 'nasham', heftig ademen.

De oorspronkelijke betekenis van 'nèfesh' heeft te maken met de adem en het orgaan waar de ademstroom doorheen gaat, de keel.

Zie:

Job 11:20: Hun hoop is het uitblazen van de (laatste) adem.

Job 31:39: Heb ik zijn bezitter de (laatste) adem laten uitblazen?

2 Samuel 1:9, waar het over koning Saul op het slagveld gaat: Terwijl zijn nèfesh nog in hem was.

Genesis 35:18, waar van Rachel staat als zij sterft: Haar 'nèfesh' ging uit.

En in 1 Koningen 17 staat dat de 'néfesh' van het kind van de weduwe in Sarfath weer in hem komt.

Ook is in Tenach sprake van de 'nèfesh' van God:

Job 23:13: Gods begeren

Jeremia 12:7: Gods liefde

Jeremia 15:1: Gods genegenheid

Jesaja 42:1 Gods behagen

Jesaja 1:14, Psalm 11:5: Gods haat.

Jeremia 5:9 en 29, 9:8: Gods wraakgevoelens.

Jeremia 6:8, Ezechiël 23:18, Leviticus 26:11 en 30, Jeremia 14:19, Spreuken 6:16: Gods afkeer

Zecharja 11:8, Richteren 10:16: Gods ongeduld.

In het Griekse denken is de ziel een deel van de persoon, naast de geest en het lichaam. In het Joodse denken is de ziel geen onderdeel van de mens, maar omvat het de hele mens.

Kort gezegd: De mens hééft geen 'nèfesh', de mens is een 'nèfesh'.

Lukas de Groot, Januari 2024